

GUIA DOCENT
EXCLUSIÓ SOCIAL

Coordinació: NOTARIO GALLEGO, SEBASTIAN

Any acadèmic 2016-17

Informació general de l'assignatura

Denominació	EXCLUSIÓ SOCIAL			
Codi	101715			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Treball Social	2	OBLIGATÒRIA	Presencial
Nombre de crèdits ECTS	6			
Grups	1GG,2GM			
Crèdits teòrics	4			
Crèdits pràctics	1			
Coordinació	NOTARIO GALLEGO, SEBASTIAN			
Departament/s	GEOGRAFIA I SOCIOLOGIA			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
NOTARIO GALLEGO, SEBASTIAN	sebasnotario@yahoo.es	7,8	

Objectius acadèmics de l'assignatura

- Conèixer i diferenciar els conceptes de Pobresa, Exclusió i la seva significativitat en les Ciències Socials.
- Saber aplicar aquests coneixements per tal de comprendre els processos socials que aborda el Treball Social.
- Comprendre la dimensió social dels processos que en la nostra societat afavoreixen la cohesió o, per contra, generen situacions exclusògenes per a alguns dels seus membres.
- Analitzar els col·lectius que, per factors diversos, es troben en una situació d'especial vulnerabilitat o risc social.
- Abordar amb eficàcia la lectura i el comentari crític de textos relacionats amb la matèria.
- Saber analitzar les situacions de conflicte social, competència i desigualtat que l'exclusió genera.
- Abastir els fenòmens d'inclusió-exclusió social com quelcom canviant, sensible als canvis polítics i socials i com a conseqüència de diversos factors que mantenen una relació antagonica o dialèctica en el seu sí.
- Comprendre i analitzar el rol dels poders públics i de les entitats socials per tal de combatre l'exclusió social.

Competències

- Capacitat crítica, d'anàlisi i síntesi.
- Aprenentatge autònom i adaptació a situacions novadores.
- Conèixer els referents de les Ciències Humanes i Socials que aporten al Treball Social elements de comprensió de la realitat social.
- Comprendre críticament els models d'intervenció en Treball Social
- Analitzar i avaluar els problemes i necessitats socials presents en la societat.
- Investigar els nous fenòmens i escenaris en els quals es pugui realitzar algun tipus d'intervenció social.
- Respecte als drets fonamentals d'igualtat entre homes i dones, a la promoció dels Drets Humans i als valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.

Continguts fonamentals de l'assignatura

MÒDUL 1. EXCLUSIÓ SOCIAL. CONTEXTUALITZACIÓ

1. De la pobresa a la exclusió social
 1. Estat de Benestar y ciutadania social
 2. Economia post industrial: incremento de las desigualtats i dualització social.
 3. Naixement del concepte actual d'exclusió social
2. Conceptualització de la exclusió
 1. Estructural
 2. Relacional
 3. Dinàmica
 4. Multifactorial y multidimensional
 5. Polititzable

Modul 2. ÀMBITS D'EXCLUSIÓ SOCIAL

1. Àmbit econòmic
 1. Pobresa
 2. Dificultats financeres de la llar
 3. Dependència econòmica de la protecció social
 4. Sense protecció social
 5. Instrument de diagnosi de l'exclusió social a l'àmbit econòmic
2. Àmbit laboral
 1. Accés al mercat laboral
 2. Condicions laborals
 3. Instrument de diagnosi de l'exclusió social a l'àmbit laboral
3. Àmbit formatiu
 1. Accés al Sistema Educatiu
 2. Capital formatiu
 3. Instrument de diagnosi de l'exclusió social a l'àmbit formatiu
4. Àmbit sociosanitari
 1. Malalties que provoquen exclusió social
 2. Malalties que pateixen els col·lectius exclosos.
 3. Instrument de diagnosi de l'exclusió social a l'àmbit de la salut
5. Àmbit residencial
 1. Accés a l'habitatge
 2. Condicions de l'habitatge

3. Instrument de diagnosi de l'exclusió social a l'àmbit residència
6. Àmbit relacional
7. Àmbit ciutadania i participació

Modul 3. EIXOS DE DESIGUALTAT SOCIAL

1. Gènere
 1. Perfils d'exclusió social entre les dones
 2. Perfils d'exclusió social entre els homes
 3. Instrument de diagnosi de l'exclusió social a l'eix de l'edat
2. Edat
 1. Perfils d'exclusió social entre les persones grans
 2. Perfils d'exclusió social entre infants, adolescents i joves
 3. Instrument de diagnosi de l'exclusió social a l'eix de l'edat
3. Etnia / procedència o lloc de naixement.
 1. No regularitzats administrativament.
 2. Regularitzats per mitjà del reagrupament familiar
 3. Discriminació per raó de sexe, lloc de procedència, ètnia o cultura
 4. Instrument de diagnosi de l'exclusió social a l'eix etnia / procedència o lloc de naixement.

Modul 4. PERFILS D'EXCLUSIÓ SOCIAL

1. Reclusió penitenciària
 1. La presó com dispositiu sancionador exclouent
 2. La vida a la carcel i les seves conseqüències
 3. La sortida de la presó: la exclusió intensificada
 4. Instrument de diagnosi de l'exclusió social al perfil de la reclusió penitenciària
2. Temporers agrícoles
 1. La temporalitat laboral com a eix vertebrador de la inestabilitat personal
 2. La dispersió geogràfica i la inestabilitat residencial i personal
 3. Polítiques socials relacionades amb el treball de temporer
 4. Instrument de diagnosi de l'exclusió social al perfil de temporer agrícola

Eixos metodològics de l'assignatura

Eixos metodològics de l'assignatura

Les 150 hores de la matèria que ha de dur a terme l'alumne s'organitzaran amb les següents activitats d'aprenentatge:

L'assignatura gira al voltant de 3 activitats diferenciades:

1. Realització d'una Guia de valoració dels factors d'exclusió social (Monografies)
 2. Exposició de les monogràfies
 3. Treball de casos (presentació de casos).
- Xerrades de professionals
 - Treball de casos

Organització classes:

Activitats presencials: 67 hores

- 41 hores en grup gran
 - Xerrades
 - Exposicions
- 13 hores en petit grup
 - Treball Guia de valoració d'exclusió social
 - Instrument comú de diagnòsi de l'exclusió social
 - Treball de casos

Activitats no presencials: 90 hores

- 32 hores. Realització de la guia i preparació de exposició de la monografia
- 20 hores. Estudi temari.
- 15 hores. Estudi de casos
- 12 hores. Treball sobre les xerrades dels professionals
- 4 hores. Proves avaluació.

Xerrades professionals:

06/03/2017. Abdoulaye Fall. Comunitats Autofinanciades com a medi que afavoreix la inclusió social. Projecte CAF-ACCIÓ Pobresa energètica.

13/03/2017. Xus Aparicio i Marta Fontaneda. Intervenció en Atenció Social de Primària. Acollida i tractament.

20/03/2017. Hossain Mechaal. Discapacitat en el medi penitenciari.

03/04/2017. Sergi Gonzalez. Agenda Catalana de la Juventut. Intervenció comunitària.

24/04/2017. Eloi Vilalta. Discapacitat i exclusió.

15/05/2017. Alba Pirla. Sensehogarisme i exclusió.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

SESSIÓ	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR/A	TASQUES ALUMNES	% AVALUACIÓ
MODUL 1, 2, 3 i 4. I ESTUDI DE CASOS (25 H)	PRESENCIAL	Xerrades PROFESSIONALS. Exposició teòrica dels continguts de la matèria	Organització Sessions. Distribuir continguts. Planificar activitats alumnes. Reforç de continguts	Reflexió sobre continguts, participació en les sessions.	Prova escrita 50%.
GUÍA MONOGRAFICA (11 H)	PRESENCIAL	Realització monogràfics per la guia	Distribuir continguts. Planificar activitats alumnes. Aspectes formals de la guia i monogràfics. Reforç de continguts	Realitzar monogràfics	Puntuació monogràfic 25%
EXPOSICIÓ MONOGRAFIA (17 H)	PRESENCIAL	Exposició Monogràfia	Organització Sessions. Aspectes formals de la exposició i monogràfics. Reforç exposició	Preparar, Exposar i dinamitzar participació monogràfics	Puntuació exposició 10%

Sistema d'avaluació

nº	Puntuació	Activitat / Prova	Data
1	50%	De tipus conceptual i pràctic	22 maig
2	25%	Avaluació monogràfic	03 d'abril
3	15%	Exposicions	de setmana 9 a 13
4	10%	Assistència i participació	80 % de les classes

CONSIDERACIONS:

1. Les tres activitats són obligatòries.
2. Per fer mitjana cal obtenir 3 punts (sobre 10) en cada prova/activitat.
3. Els grups han de ser de 5 persones, identificades la 1a setmana, moment en que es repartiran els temes. Per a l'activitat 2 i la 3 els grups hauran de ser els mateixos.

ACTIVITAT 1

Prova questionari de tipus test, 30 preguntes. Puntuació 0-10 punts. Les respostes errònies descompten 0,5

Prova cas pràctic amb els continguts següents: contextualització, funcions del treball social, factors d'exclusió social i indicadors d'exclusió. Puntuació 0-10 punts.

ACTIVITAT 2

Realització de monografia per guia de valoració de l'exclusió social. És una activitat presencial, d'assistència obligatòria, no s'acceptaran treballs de persones que no han assistit a classe. Es valorarà per a l'avaluació:

- a. Capacitat d'anàlisi, la capacitat de síntesi i la capacitat de relació amb altres conceptes vistos en l'assignatura
- b. Presentació formal i ortografia i de redacció
- c. Que les fonts bibliogràfiques utilitzades estiguin correctament citades i documentades.

ACTIVITAT 3

Els alumnes estan constituïts amb grups de 5 persones. Cada grup farà l'exposició del monogràfic que ha elaborat i realitzarà una avaluació tipus test sobre sobre el contingut del monogràfic realitzat que passarà al reste dels alumnes.

Es valorarà per a l'avaluació:

- a. cenyir-se al temps d'exposició (25 minuts).
- b. Cada un dels integrants del grup parla d'un factor determinat d'exclusió i dels indicadors d'avaluació.
- c. Capacitat de síntesi
- d. capacitat d'anàlisi
- e. claredat expositiva
- f. saber transmetre idees principals; no fer un resum "ad hoc"
- g. Cal dur preparat preguntes tipus test per pasar-lo al grup.
- h. Molts textos tenen una introducció similar. No repetir allò que ja s'ha dit. Emfatitzar els resultats, allò que vol transmetre el text.

Bibliografia i recursos d'informació

- SUBIRATS, J, FERNANDEZ, M, GALLEGU, A, GIMENEZ, L, JAUMANDREU, G, OBRADORS, A. IGOP (2005). *Perfils d'exclusió social urbana a Catalunya. Una aproximació qualitativa*. Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra (Barcelona)
- SUBIRATS, J, RIBA, C, GIMENEZ, L, OBRADORS, A, GIMENEZ, M, QUERALT, D, BOTTOS, P, RAPOPORT, A. (2004) (*Pobreza y exclusión social. Un análisis de la realidad española y europea*. Colección Estudios Sociales num. 16 Fundación la Caixa (Barcelona)
- LAPARRA, M, OBRADORS, A, PÉREZ, B, PÉREZ, M, RENES, V, SARASA, S, SUBIRATS, J, TRUJILLO, M. (2007) Una propuesta de consenso sobre el concepto de exclusión. Implicaciones metodológicas. *Revista Española del Tercer Sector / nº5*, enero-abril 2007
- SUBIRATS, J, GOMÀ, R, BRUGUÉ, J. (2005). *Análisis de los factores de exclusión social*. Fundación BBVA. (Bilbao)
- SANCHEZ, A, JIMENEZ, M. (2013). *Exclusión social: Fundamentos teóricos de la intervención*. Trabajo Social Global. Revista de Investigaciones en Intervención Social, 3 (4), 133-156
- ALLEPUZ, R. I ROSELL, M^aJ. (2015) *Anatomía de la pobreza a Catalunya*. Lleida, Pagès editors
- JULIÀ, R. (2015) *Africans a la cruïlla. La inserció sociolaboral de les persones immigrades en temps de crisi*. Edicions de la Universitat de Lleida. Lleida
- RODRIGUEZ, JR (2016). *Entreteniendo a los pobres. Una crítica político ideológica de las medidas de lucha contra la exclusión social*. Editorial Bomarzo S.L. Albacete.
- ENCISO, JP, ALLEPUZ, R, LAPESTRA, C, PELEGRÍ, X (2015). *Nova i vella pobresa a les comarques de Lleida. Percepció de dels Serveis Socials*. Edicions de la Universitat de Lleida. Lleida
- La Red Europea de Lucha contra la Pobreza y la Exclusión Social. (2016) *6 informe. El estado de la pobreza. Seguimiento del indicador de riesgo de pobreza y exclusión social en España 2009-2015*
- KARSZ, S (coord.). (2004). *La exclusión: bordeando sus fronteras. Definiciones y matices*. Editorial Gedisa, S.A. Barcelona.
- FUNDACION FOESSA. (2014) *VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España 2014* © Caritas Española Editores (Madrid)
- LASHERAS, R, PÉREZ, B, FUNDACION FOESSA. (2014) Documento de trabajo 3.2 *VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España. Jóvenes, desigualdades y exclusión social*. Caritas Española Editores (Madrid)
- ZUGASTI, N, AZCONA, P. FUNDACION FOESSA. (2014) Documento de trabajo 3.4 *VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España. Evidencias de las limitaciones del modelo español. Retrocesos en la integración de la población inmigrante*. Caritas Española Editores (Madrid)
- LAZARO, I, HALTY, A, MENESES, C, PERAZZO, C, ROLDAN, A, RÚA, A, UROZ, J. (2014). Vulnerabilidad y exclusión en la infancia. Hacia un sistema de información temprana sobre la infancia en exclusión. Huygens Editorial (Madrid)
- SARASA, S, SALES, A (2009) *Itinerarios y factores de exclusión social*. Ayuntamiento de Barcelona / Universitat Pompeu Fabra / Fundació la Caixa (Barcelona)
- FLORES, R, UBRICH, THOMAS, (2013). *VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España. Informe sobre exclusión y desarrollo social en Cataluña*. Fundación Foessa (Madrid)
- DAMONTI, P. UNIVERSITAT DE NAVARRA (2014) *VII Informe sobre exclusión y desarrollo social en España. Una mirada de género a la exclusión social*. Fundación Foessa (Madrid)
- CABRERA, PJ, *Cárcel y exclusión*, REVISTA DEL MINISTERIO DE TRABAJO Y ASUNTOS SOCIALES 35
- FARHA, L. *Sensellarisme: Crisi de drets humans*. TRIBUNA

Barcelona Societat. Revista de investigació y anàlisi social. Núm. 20 - diciembre 2016

LORENZO, J, RAMOS, C. (2014) *Personas con diversidad intelectual en prisión. Desafíos para el Trabajo Social*. Revista internacional de trabajo social y bienestar N.º 3. 2014

Colección CERMI Número 31. (2008). Las personas con discapacidad en el medio penitenciario en España. Ediciones Cinca.

RAMOS, C, LORENZO, J. Universidad de Alicante. Procesos de Exclusión e Inclusión. Investigaciones sobre la Diversidad Intelectual en el sistema penal-penitenciario. IX Jornadas Científicas Internacionales de Investigación sobre Personas con Discapacidad

SANCHEZ, N. CONTEST DE LA INTERVENCIÓ SOCIAL. *Necessitats de les persones en situació d'exclusió social, discriminació per raó de sexe, lloc de procedència, ètnia o cultura*. INSTITUT OBERT DE CATALUNYA

MOLAS, C. CONTEST DE LA INTERVENCIÓ SOCIAL. *Necessitats de les persones en situació de discapacitat, malaltia mental, drogodependència o altres addiccion*. INSTITUT OBERT DE CATALUNYA

CAMPS, C. CONTEST DE LA INTERVENCIÓ SOCIAL. *Necessitats de les persones en situació de risc social d'infants i adolescents, violència masculista i violència familiar*. INSTITUT OBERT DE CATALUNYA

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (2009) *Pobresa i exclusió social a la ciutat de Barcelona*. Edició Ajuntament de Barcelona, Àrea d'Acció Social i Ciutadania

Consell de Treball Econòmic i Social de Catalunya (2012) Informe sobre l'accés del joves a la inserció i al mercat de treball a Catalunya. Barcelona, Generalitat de Catalunya.

Moreno,L. (2002) *Pobreza y Exclusión: La "malla de seguridad" en España*. Madrid, CSIC